

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Katowice, dnia 15 marca 2019 r.

Poz. 2199

ZARZĄDZENIE ZASTĘPCZE NR NPII.4131.4.4.2019 WOJEWODY ŚLĄSKIEGO

z dnia 14 marca 2019 r.

w sprawie zmiany nazwy ulicy

Na podstawie art. 6 ust. 2 w związku z art. 1 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r., poz. 1103), dalej jako „ustawa”

zarządza się, co następuje:

§ 1. Zmienia się nazwę ulicy "15 grudnia" (06224) położonej na terenie Miasta Gliwice, na całym jej przebiegu, na "**Grudniowa**".

§ 2. Wykonanie zarządzenia zastępczego powierza się Prezydentowi Miasta Gliwice.

§ 3. Zarządzenie zastępcze wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego.

§ 4. Zarządzenie podlega wykonaniu począwszy od dnia wejścia w życie.

Uzasadnienie

Przepisy art. 1 ust. 1 i 2 ustawy stanowią, że nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, nadawane przez jednostki samorządu terytorialnego nie mogą upamiętniać osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących komunizm lub inny ustrój totalitarny, ani w inny sposób takiego ustroju propagować. Za propagujące komunizm uważa się także nazwy odwołujące się do osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących represyjny, autorytarny i niesuwerenny system władzy w Polsce w latach 1944-1989.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, upamiętniające osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujące taki ustrój w inny sposób, właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego, zmienia w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Przepis art. 6 ust. 2 ustawy stanowi, że w przypadku niewykonania tego obowiązku w ww. terminie tj. do dnia 2 września 2017 r. właściwy wojewoda ma obowiązek wydania zarządzenia zastępczego, w którym nadaje nazwę zgodną z art. 1 ustawy w terminie 3 miesięcy od dnia, w którym upłynął wyżej wskazany termin. Wydanie ww. zarządzenia zastępczego, zgodnie z art. 6 ust. 3 ustawy winno zostać poprzedzone uzyskaniem opinii Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu potwierdzającej niezgodność nazwy obowiązującej w dniu wejścia w życie ustawy z przepisem art. 1.

W przedmiotowej sprawie Wojewoda Śląski pismem Nr NPII.4100.194.2017 z dnia 8 września 2017 r. zwrócił się do Prezydenta Miasta Gliwice z prośbą o udzielenie informacji, dotyczącej m.in. ulicy "15 Grudnia"

położonej na terenie miasta Gliwice, tj. kto i kiedy nadał nazwę tej ulicy. W przypadku, gdyby była to Rada Miasta Gliwice (ew. Miejska Rada Narodowa), poproszono o przesłanie Wojewodzie uchwały w sprawie nadania nazwy ww. ulicy wraz z uzasadnieniem. W odpowiedzi, pismem z dnia 14.09.2017 r. Kierownik Referatu Ewidencji Gruntów Urzędu Miasta w Gliwicach, działający z upoważnienia Prezydenta Miasta Gliwice, wyjaśnił że nazwa ww. ulicy nada została uchwałą Nr 25/64 z dnia 3 grudnia 1964 roku Miejskiej Rady Narodowej w Gliwicach oraz udostępnił adres witryny internetowej, z którego możliwe było pobranie skanów tychże uchwał.

Następnie pismem z dnia 15.11.2017 r. Wojewoda zwrócił się z prośbą o podanie propozycji nowej nazwy m.in. ww. ulicy, adekwatnej do nazw ulic, które położone są w najbliższej okolicy.

W odpowiedzi na powyższe, Zastępca Prezydenta Miasta Gliwice, pismem z dnia 24.11.2017 r. poinformował, że prośbę o podanie propozycji nowych nazw ulic przekazano do Rady Miasta Gliwice, w celu realizacji zgodnie z kompetencjami ustawowymi.

Następnie, pismem z dnia 29.11.2017 r. gmina Gliwice przekazała wykaz nazw ulic, które położone są w najbliższej okolicy ulicy "15 grudnia".

Powyżej wskazanej ulicy "15 grudnia" w Centralnym Rejestrze Ulic (ULIC) prowadzonym przez Główny Urząd Statystyczny nadano identyfikator (06224).

Wojewoda Śląski, realizując wymóg wynikający z art. 2 ust. 1 w zw. z art. 6 ust. 3 ustawy, pismem z dnia 15 listopada 2017 r., Nr NPII.4100.194.2017 zwrócił się do Instytutu Pamięci Narodowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu o wydanie opinii dotyczącej zgodności nazwy m.in. ulicy "15 grudnia" położonej na terenie Miasta Gliwice z art. 1 ustawy. W dniu 26.02.2019 r. Wojewodzie Śląskiemu została doręczona opinia Nr BUW-940-24/19 wskazująca, że w ocenie Instytutu Pamięci Narodowej nazwa ulicy "15 grudnia" w miejscowości Gliwice jest niezgodna z art. 1 ust. 1 ustawy.

W ww. opinii wskazano, że "Nazwa 15 grudnia (1948 r.) jest upamiętnieniem wylansowanej przez propagandę komunistyczną daty powstania Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej. Formalnie ogłoszono utworzenie komunistycznej Polskiej Partii Robotniczej w 1942 r. Powstała na mocy decyzji J. Stalina. Jej komórki budowane były przez dywersyjną grupę przerzuconą z ZSRS do kraju pod dowództwem Marcelego Nowotki. W czasie wojny PPR, wraz ze swoim zbrojnym ramieniem - Gwardią Ludową, były faktycznie częścią sowieckiej konspiracji. PPR od 1945 r. była głównym narzędziem budowy systemu stalinowskiego w Polsce. W latach 1945-1947 pod jej kierownictwem stopniowo eliminowano z życia politycznego istniejące jeszcze środowiska niepodległościowe. W roku 1948 w ramach upodobnienia państwa do totalitarnego modelu Związku Sowieckiego zapadła decyzja o likwidacji odrębnej partii - PPS - i wcielenia jej do jednolitej, kierowanej przez komunistów Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej. Ogłoszono to formalnie 15 grudnia 1948 r. w auli Politechniki Warszawskiej na tzw. kongresie zjednoczeniowym. Fakt nadawania nazwy ulicy „15 grudnia” w różnych miejscach w całej Polsce w okresie komunizmu, jako odnoszącej się do zjednoczenia PPR i PPS w 1948 r., potwierdzają liczne publikacje. Prof. Elżbieta Hałas wskazała tę nazwę, jako jednoznacznie kojarzącą się z okresem PRL (*Polityka symboliczna i pamięć zbiorowa. Zmiany nazw ulic po komunizmie, [w:] Zmiana czy stagnacja? : społeczeństwo polskie po czternastu latach transformacji*, pod red. Mirosławy Marody, Warszawa 2004, s. 143, 149). Dr Jan Walc wspomniał, iż nazwę tę nadawano w celu upamiętnienia „powstania PZPR” (J. Walc, *Ja tu tylko sprzątam: felietony i szkice z lat 1988- 1993*, Warszawa 1995, s. 352). Historyk Dionizy Garbacz stwierdził, że nazwa ta była nadawana „dla uczczenia zjednoczeniowego zjazdu Polskiej Partii Robotniczej i Polskiej Partii Socjalistycznej, w którego wyniku powstała Polska Zjednoczona Partia Robotnicza” (D. Garbacz, *Przechodniu, pochyl czola*, Stalowa Wola 2005, s. 236). Dr Henryk Jost, również wskazał, iż nazwa ta miała za zadanie „upamiętniać zjednoczenie PPS i PPR” (H. Jost, *O ekspozyturze Politechniki Warszawskiej w Zakopanem*, „Kwartalnik Historii Nauki i Technik”, R. 1984 (29), nr 1, s. 150)."

Wojewoda Śląski w pełni podziela i przyjmuje wnioski płynące z ww. opinii, uznając konieczność zmiany nazwy ulicy "15 grudnia", jako sprzecznej z art. 1 ustawy.

Wojewoda Śląski postanawia o nadaniu ulicy "15 grudnia" położonej na terenie Miasta Gliwice nazwy "Grudniowa". Nazwa "Grudniowa" jako pochodna od nazwy miesiąca ma charakter neutralny i pozostaje zgodna z art. 1 ust. 1 ustawy.

Reasumując, wydanie zarządzenia zastępczego w przedmiotowej sprawie, należy uznać za uzasadnione i konieczne.

Na niniejsze zarządzenie zastępcze, zgodnie z art. 6c ustawy, w związku z art. 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki oraz ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. poz. 2495), służy skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach, za pośrednictwem Wojewody Śląskiego, w terminie 30 dni licząc od dnia doręczenia zarządzenia, jedynie w przypadku, gdy brak możliwości wykonania obowiązku, o którym mowa w art. 6 ust. 1 ustawy, wynikał z przyczyn niezależnych od jednostki samorządu terytorialnego.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 i ust. 2 ww. ustawy pisma oraz postępowania sądowe i administracyjne w sprawach dotyczących ujawnienia w księgach wieczystych oraz uwzględnienia w rejestrach, ewidencjach i dokumentach urzędowych zmiany nazwy dokonanej na podstawie ustawy są wolne od opłat. Zmiana nazwy dokonana na podstawie ustawy nie ma wpływu na ważność dokumentów zawierających nazwę dotychczasową.

z up. Wojewody Śląskiego
Dyrektor Wydziału Nadzoru Prawnego

Krzysztof Nowak

Otrzymują:

1. Rada Miasta Gliwice
2. aa